

Лагодзінська Віта Сергіївна
*викладач кафедри іноземних мов Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини, ms.VIKISTAR@mail.ru*

ТРАДИЦІЙНІ Й ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Знання іноземних мов — це ключ до успіху в сучасному світі, де спілкування іноземними мовами й обробка величезних обсягів інформації набуває все більшого значення. Інтерес до вивчення мов традиційно великий, бо, перефразовуючи відомий вислів, можна сміливо сказати, що той, хто володіє мовами, володіє світом [1; 6].

Загалом, людина, яка володіє мовами, — різнобічно розвинута особистість, має кращі здібності до вивчення нового, вільніша та більш упевнена у спілкуванні з людьми.

Зовсім недавно вчені з Лондонського університету шляхом проведення великого статистичного та наукового дослідження прийшли до висновку, що люди, які вивчають іноземні мови, мають більш гнучке й оригінальне мислення [2; 3]. Цей висновок базується на тому, що вчені підтвердили прямий зв'язок між активністю сірої речовини і знанням кількох мов.

Кожен із нас усе частіше стикається з іноземною мовою у спілкуванні з партнерами по роботі і на відпочинку. Англійська мова використовується при заповненні анкет, складання резюме, у діловому та приватному листуванні. Володіння англійською мовою — вже не дивовижна навичка, а необхідність. Нині її навчають у дитячих садках, школах, вузах, не кажучи вже про численні курси та тренінги. А в деяких країнах навіть математика та інші предмети шкільної програми викладають англійською мовою.

Для ефективного володіння іноземною мовою важливим є вибір методу навчання, який залежить від суспільних потреб.

Метою нашої статті є характеристика методів навчання іноземних мов у їх історичному аспекті.

На сьогоднішній день одним із провідних методів навчання іноземних мов є комунікативний метод [1; 38]. У чому ж він полягає?

Основна мета комунікативного методу полягає у тому, щоб навчити учнів спілкуватися зі співрозмовниками. Найкращий спосіб для такої мети полягає у навчанні через «занурення» у природні умови спілкування. Ось що під цим мається на увазі: наприклад, питання вчителя «Що це?», вважається природним тільки тоді, коли вчитель дійсно не знає предмет, який показує.

Комунікативний метод наших днів гармонійно поєднує у собі безліч методик і способів навчання іноземним мовам. Можна навіть сказати, що він є вінцем еволюції різних освітніх методик.

Маємо змогу сказати, що в методичному арсеналі вчителя в даний час переважають поряд із традиційними формами нові форми: тематичні бесіди,

диспути, дискусії, інтерв'ю, круглі столи, конференції, захист проектів, спілкування електронною поштою та через мережу Інтернет («English-speaking club»).

Найбільш об'єктивними працями в цій сфері є «Підходи та методи у навчанні мови» Дж. Річардза і «Підходи до вивчення мов» Маріанни С. - Мерсія.

Метод мовчання (Silent way) з'явився в середині 60-х років минулого століття. Його основна ідея полягає в тому, що знання іноземної мови закладено людині природою і у цьому випадку найголовніше завдання для викладача полягає у тому, щоб не заважати учню навчатись і не нав'язувати свою точку зору.

Згідно з цією методикою, вчитель спочатку не говорить взагалі нічого. Наприклад, навчаючи вимові, він використовує складні кольорові таблиці, кожен колір або символ яких, відповідає певному звуку. Так відбувається вивчення нових слів. Наприклад, щоб «сказати» слово «table» — «стіл», викладач показує квадратик, який позначає звук «т», потім — квадратик, який позначає звук «ей» і т.п. Таким чином, «жонглюючи» всіма цими умовними позначеннями, вчитель просуває учня до наміченої мети [2;17].

Однією з переваг цього методу називають те, що рівень знання іноземної мови вчителем практично не впливає на рівень знання мови учнями. Кажуть, ця методика хороша для любителів високих технологій.

Одним з цікавих методів вивчення іноземних мов є метод фізичного реагування. Його основне правило — «не пропустиш через себе значить, не зрозумієш». На відміну від методу мовчання, розглянутого нами в першій частині, тут уже мовчати доводиться учневі — принаймні, протягом, приблизно, перших двадцяти уроків. Протягом цього часу учень лише читає і слухає іноземну мову, але не вимовляє жодного слова мовою, яку вивчає. Далі розпочинається наступний етап навчання: учень починає реагувати на прочитане або почуте, але поки що лише тільки дією.

Відповідно і саме навчання включає запам'ятовування слів, що позначають фізичний рух. Вивчаємо слово «встати» — і вся група встає, слово «сісти» — всі сідають і т.п. І лише тоді, коли учні запам'ятали вже достатню кількість інформації, вони починають говорити. Варто зауважити, що така методика є дуже незвичайна. При такому навчанні діти відчувають себе досить комфортно. Вся отримана інформація як би «пропускається через себе», за рахунок чого і досягається бажаний ефект [2; 23].

Розквіт методу занурення припав на 70-і роки. Відповідно до методу занурення, щоб досконало оволодіти іноземною мовою, потрібно стати іншою людиною. Студенти повинні не тільки вибрати собі нові імена, але й придумати нові біографії. Такий психологічний хід створює ілюзію, що учні перебувають в абсолютно іншому світі — у світі мови, яку вони вивчають. Вважається, що методика занурення сприяє максимальному розслабленню і розкриттю учнів, при цьому їхня мова максимально наближається до оригінальної, бо вони

спілкуються вже не як реальні «Саша» або «Марина», а як вигадані «Джеймс» або «Сьюзі»[2; 28].

Навчання з використанням сучасних інноваційних технологій якісно перевищує класичну освіту. Воно інтегрує процеси, які не можна об'єднати в межах класичної освіти: навчання, працевлаштування, планування кар'єри, безперервну освіту [3;7].

Розглянемо декілька основних груп інноваційних педагогічних технологій: традиційні педагогічні технології включають в себе пояснювально-ілюстративне навчання, в основі якого лежать дидактичні принципи Я. А. Коменського; педагогічні технології на основі особистісно-педагогічного процесу; технологія формування творчої особистості; технологія колективного творчого виховання; створення ситуації успіху (педагоги – новатори М. Монтессорі Й. Песталоцці, Дж. Дьюї, Л. Виготський, В. Кілпатрик та інші); ігрові технології; технологія комунікативного навчання іншомовної культури; технологія індивідуального навчання; реалізація теорії поетапного формування розумових здібностей (Л. Тарасов, Б. Біблер, С. Курганов, П. Єрднієв, В. Волович); технологія вільної праці (С. Френч); технологія саморозвиваючого навчання (Л. Заков, Д.Ельконін, В. Давидов) [3;8].

На сучасному етапі розвитку суспільства особливої актуальності набуває проблема формування суспільно-активної, творчої, компетентної особистості, яка самостійно генерує нові ідеї, приймає нестандартні рішення. Останнім часом широкого розповсюдження в педагогічній практиці набули інтерактивні технології навчання, сутність яких полягає у тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учасників. Однією з інтерактивних технологій навчання є проектна робота, яка передбачає створення проекту одним, двома чи групою вихованців. Робота над проектом дозволяє задіяти у процесі навчання не тільки інтелект, досвід, свідомість людини, а також її почуття, емоції, вольові якості, сприяє «зануренню» в навчальний матеріал, визначенню особистістю свого емоційно-ціннісного ставлення до нього, підвищенню ефективності засвоєння. Проектна робота передбачає включення механізмів запам'ятовування та відтворення інформації іншим; застосування знань у варіативних ситуаціях; розуміння причинно-наслідкових зв'язків; наведення аргументів і доказів. Проектна діяльність сприяє розвитку ініціативи, самостійності, організаторських здібностей, стимулює процес саморозвитку. Метод проектів сприяє не лише розкриттю можливостей і здібностей, а й усвідомленню, оцінці особистісних ресурсів, визначенню особистісно значущих і соціально ціннісних перспектив.

Актуалізація внутрішніх сил здійснюється самою особистістю. Учень намагається оволодіти необхідною інформацією, знаннями, актуалізує ті чи інші здібності, природні задатки та відкидає ті, які заважають йому в досягненні мети.

Останнім часом досить активно розробляється методика використання комп'ютерних програм, які набувають усе більшого застосування. Комп'ютерні програми відкривають широкі можливості для

вдосконалення процесу навчання іноземної мови. Це зумовлено наявністю в комп'ютерних програмах нових дидактичних функцій, які неможливо відтворити у відеофонограмі. Комп'ютерна програма дозволяє здійснювати навчання та контроль засвоєння іноземної мови в різних режимах самостійного пошуку і на різних рівнях складності [3;10].

Отже, методи навчання іноземної мови мають важливе значення для забезпечення повноцінної та ефективної організації діяльності студентів із оволодіння іншомовною діяльністю.

Список використаних джерел

1. Николаева С.Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Підручник. — 2-ге вид., випр. і перероб. — К.: Ленвіт, 2002. — 328 с.
2. UkrArticles. pp.ua тематичний архів статей [Електронний ресурс]. — Режим доступу:<https://www.google.com.ua/#q=популярні+методи+навчання+іноземної+мови>
3. Ярмоленко О.Я. Сучасні технології у вивченні іноземної мови. Електронне наукове видання матеріалів конференції «Гуманізм та освіта» — 2008 . Вінницький національний технічний університет (м. Вінниця).